

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobce: **J. V.**, zastoupený Mgr. Pavlem Marťánem, advokátem se sídlem Latrán 193, Český Krumlov, proti žalovanému: **Generální ředitelství cel**, se sídlem Budějovická 1387/7, Praha 4, o přezkoumání rozhodnutí generálního ředitele Generálního ředitelství cel ze dne 28. 5. 2008, č. j. 2008/1417/30, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. 10. 2012, č. j. 6 Ca 254/2008 – 29,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

Ředitel Celního úřadu Český Krumlov rozhodnutím ze dne 31. 1. 2008, č. j. 365-3/08-037800-09/19596 uznal žalobce vinným z jednání, které má znaky přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích podle ustanovení § 22 odst. 1 písm. i) zákona č. 200/1990 Sb. Za toto jednání uložil ředitel žalobci kázeňský trest pokuty ve výši 2.000 Kč.

Ředitel Celního ředitelství České Budějovice následně rozhodnutím ze dne 28. 2. 2008, č. j. 27/08-030100-21/1, shledal žalobce odpovědným za škodu způsobenou na

majetku bezpečnostního sboru (Celní správy České republiky) ve výši 89.000 Kč, žalobci byla uložena povinnost nahradit škodu ve lhůtě 30 dnů od nabytí právní moci rozhodnutí.

Odvolání žalobce zamítl generální ředitel Generálního ředitelství cel rozhodnutím ze dne 28. 5. 2008, č. j. 2008/1417/30 a potvrdil rozhodnutí správního orgánu I. stupně.

Generální ředitel v odůvodnění konstatoval, že pravomocným rozhodnutím v kázeňském řízení bylo stanoveno, že žalobce zavinil dopravní nehodu, při které byla na některém ze zúčastněných vozidel včetně přepravovaných věcí nebo na jiných věcech způsobena hmotná škoda zřejmě převyšující částku 50.000 Kč. Žalobce tedy porušil povinnosti při výkonu služby nebo v přímé souvislosti s ní a tímto způsobil bezpečnostnímu sboru škodu ve výši 89.000 Kč. Generální ředitel konstatoval, že příčinná souvislost mezi jednáním žalobce a vznikem škody byla prokázána v kázeňském řízení a neshledal žádné okolnosti, které by ve smyslu § 95 odst. 3 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, snižovaly míru zavinění žalobce. Generální ředitel hodnotil znalecký posudek Ing. Pána, který předložil žalobce, a uvedl, že znalci, který působí v oboru stavebnictví v odvětví dopravní stavby a nikoliv oboru doprava, nepříslušelo hodnotit příčiny a průběh dopravní nehody včetně možného průběhu nehody v případě správného osazení svodidel. Podle generálního ředitele znalec překročil svou odbornost názorem, že totální havárie automobilu byla způsobena vlivem nesprávného prostorového osazení svodidla, a že by v případě správného osazení vozidel došlo k zadržení vozidla na vozovce. Generální ředitel rovněž poukázal na to, že platná právní úprava neobsahuje (až na výjimky, jež nebyly aplikovatelné na věc) povinnost osazovat všechny silnice svodidly, a proto se žalobce nemůže v řízení o náhradě škody domáhat určení spoluodpovědnosti správce silnice za vzniklou škodu. Podle generálního ředitele je nepodstatné, zda žalobce měl a mohl předpokládat škodu v určité výši, když navíc rozsah škody závisí často i na takových okolnostech, které lze stěží předpokládat do všech důsledků (např. působení fyzikálních zákonitostí).

Žalobce se následně žalobou domáhal zrušení rozhodnutí. Podle žalobce generální ředitel nijak nezohlednil závěry znaleckého posudku, podle něhož hlavní příčinou vzniku škody v takovém rozsahu bylo nesprávné osazení svodidla, nikoliv pouze náraz služebního vozidla do svodidla. Žalobce současně poukázal na to, že se generální ředitel nezabýval ani skutečností, že žalobce byl při průjezdu zatáčkou oslněn a vytlačen řidičem protijedoucího vozidla.

Městský soud v Praze rozsudkem z 31. 10. 2012, č. j. 6 Ca 254/2008 - 29, rozhodnutí generálního ředitele Generálního ředitelství cel zrušil (výrok I.) a rozhodl o nákladech řízení (II.). Městský soud přisvědčil služebnímu funkcionáři v tom, že byl vázán rozhodnutím o vině žalobce v kázeňském řízení za způsobenou dopravní nehodu, při níž došlo k poškození služebního vozidla. Městský soud podotkl, že míra zavinění žalobce ve vztahu k výši škody však v kázeňském řízení zkoumána nebyla. Městský soud vyložil, že podle § 95 odst. 3 zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů se výše náhrady škody určí s přihlédnutím k míře zavinění příslušníka. Pokud tedy v řízení vyjdou najevo skutečnosti, které se mohly na vzniku škody podílet, je služební funkcionář povinen se jimi zabývat. Městský soud se ztotožnil s názorem generálního ředitele, že znalci nepříslušelo hodnotit příčiny a průběh dopravní nehody, shledal však, že znalec k závěru o nesprávném prostorovém osazení svodidla dospěl v rámci své odbornosti.

Ačkoliv podle právní úpravy není dána povinnost osadit všechny silnice, rozhodující podle městského soudu bylo, že v daném místě vozovka osazena svodidly byla a služební funkcionář se měl zabývat tím, zda se tato skutečnost mohla podílet na škodě na vozidle. Samotnou příčinu vzniku dopravní nehody neshledal městský soud relevantní pro výši škody; soud uvedl, že touto příčinou se zabýval služební funkcionář v rámci kázeňského řízení a nebylo pochybením, pokud se jí nezabýval ve vztahu k výši škody.

II. Kasační stížnost

Generální ředitel Generálního ředitelství cel (dále též jen „*stěžovatel*“) proti rozsudku městského soudu podal kasační stížnost. Stěžovatel nesouhlasí s názorem městského soudu, že se nezabýval tím, zda se na způsobené škodě mohlo podílet nesprávné osazení svodidel a připomněl, že se této otázce věnoval v odstavci 3 rozhodnutí. Stěžovatel uvedl, že i městský soud označil posudek Ing. Pána za zcela překračující odbornost znalce a tedy neprůkazný. Podle stěžovatele žalobce v řízení nepředložil žádné relevantní důkazy na podporu svého tvrzení, že škoda nevznikla pouze jeho zaviněním, ale též jako přímý následek nesprávné instalace svodidla na kraji silnice. Stěžovatel tvrdil, že žádné okolnosti snižující míru zavinění žalobce neshledal. Stěžovatel je přesvědčený, že věc posoudil správným způsobem a že nelze zjistit, v jakém směru by škoda byla nižší či vyšší, než ta, ke které ve skutečnosti došlo. Stěžovatel shledal žalobcovu odpovědnost za škodu v plné výši, neboť nelze s jistotou určit, zda by škoda při nehodě při správné instalaci svodidel byla nižší či dokonce vyšší, a nelze odhadnout, jaké další okolnosti by se do výsledného stavu promítly. Stěžovatel proto vycházel pouze z toho, že nehoda byla způsobena v důsledku prokázaného porušení služebních povinností žalobce.

Žalobce se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

Stěžovatel rozsudek krajského soudu napadl kasační stížností z důvodu tvrzené nezákonnosti podle §103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní. Stěžovatel setrval na svém názoru, že protiprávní jednání žalobce bylo v příčinné souvislosti se způsobenou škodou, žalobce byl odpovědný za způsobenou škodu v celém jejím rozsahu.

Nejvyšší správní soud ze správního spisu stěžovatele zjistil, že služební funkcionáři obou stupňů při posuzování odpovědnosti žalobce za škodu vycházeli z rozhodnutí ředitele Celní správy Český Krumlov z 31. 1.2008, č. j. 365-3/08-037800-09/19596, kterým byl žalobce za své jednání pravomocně uznán vinným za spáchaný kázeňský delikt; podkladem pro rozhodnutí služebního funkcionáře byl zejména spis Policie České republiky, Okresního ředitelství, Služby dopravní policie Prachatice. Z uvedených podkladů vyplynulo, že žalobce jako řidič služebního osobního automobilu zavinil dopravní nehodu tj. srážku automobilu se silničními svodidly tím, že v důsledku oslnění a vytlačení blíže nezjištěným protijedoucím řidičem vyjel v levotočivé zatáčce vpravo mimo komunikaci, kde došlo ke střetu přední části vozidla se silničními svodidly, vozidlo se přetočilo zadní částí mimo komunikaci, vozidlo přední částí jelo po kovových silničních svodidlech ke kovovému zábradlí mostu, zde se odrazilo a přetočilo přední částí vozidla

vpravo mimo komunikaci, kde pak došlo ke střetu přední části s klesajícím svahem a dopadu služebního vozidla na střechu do Vltavy.

V projednávané věci je tak zřejmé, že škoda - totální zničení služebního vozidla byla následkem vzájemně na sebe navazujících událostí, na jejichž počátku bylo žalobcem zaviněné vyjetí vozidla z vozovky, poté střet služebního vozidla se svodidly a jeho pád na střechu až do řeky Vltavy.

§ 95 odst. 3 služebního zákona ukládá služebnímu funkcionáři při určení výše náhrady škody přihlédnout k míře zavinění příslušníka; zásadní otázkou je přitom vztah příčinné souvislosti protiprávního jednání škůdce a vzniklé škody. Nejvyšší soud k příčinné souvislosti při vzniku odpovědnosti za škodu způsobenou havárií automobilu vyslovil několik stěžejních právních názorů, které jsou podle přesvědčení Nejvyššího správního soudu aplikovatelné i na posuzovanou věc.

V rozsudku z 20. 3. 2008, sp. zn. 25 Cdo 1437/2006, Nejvyšší soud vyložil, že o vztah příčinné souvislosti se jedná, vznikla-li škoda následkem porušení právní povinnosti škůdce či právem kvalifikované okolnosti, tedy je-li jeho jednání a škoda ve vzájemném poměru příčiny a následku, a tudíž je-li doloženo, že nebýt protiprávního úkonu (škodné události), ke škodě by nedošlo. Byla-li příčinou vzniku škody jiná skutečnost, odpovědnost za škodu nenastává; příčinou škody může být jen ta okolnost, bez jejíž existence by škodný následek nevznikl. Přitom nemusí jít o příčinu jedinou, nýbrž stačí, jde-li o jednu z příčin, která se podílí na nepříznivém následku, o jehož odškodnění jde, a to o příčinu podstatnou. Je-li příčin, které z časového hlediska působí následně (jde o tzv. řetězec postupně nastupujících příčin a následků), více, musí být jejich vztah ke vzniku škody natolik propojen, že již z působení prvotní příčiny lze důvodně dovozovat věcnou souvislost se vznikem škodlivého následku. Na druhé straně řetězec příčin nezakládá příčinnou souvislost mezi jednáním škůdce a vzniklou škodou tehdy, vstupuje-li do děje jiná, na jednání škůdce nezávislá, skutečnost, která je pro vznik škody rozhodující. Příčinná souvislost je přerušena např. v těch případech, kdy bezprostřední příčinou škody je skutečnost, která je již sama následkem, za nějž škůdce odpovídá z jiného právního důvodu, nebo tehdy, je-li vznik újmy vyvolán bezprostředně okolností, která nemá věcný vztah k počínání škůdce.

V usnesení z 29. 5. 2003, sp. zn. 25 Cdo 974/2002, (obdobně též v usnesení z 28. 2. 2011, sp. zn. 23 Cdo 749/2009) Nejvyšší soud např. odmítl názor, že hlavní a jedinou příčinou střetu dvou vozidel bylo, že účastník narazil zezadu do vozu druhého účastníka, nýbrž i ta okolnost, že druhý účastník zastavil na zakázaném místě na vozovce, kam vjel v přímém rozporu s vodorovným dopravním značením a v rozporu s pravidly silničního provozu tam zůstal stát s částí svého vozu zasahující do jízdní dráhy vozů jedoucích za ním. Při hodnocení míry účasti obou účastníků na vzniku škody podle Nejvyššího soudu bylo nutné přihlédnout i k tomu, že při střetu šlo o reakci na nedovolené a neobvyklé počínání druhého účastníka.

Z uvedeného vyplývá, že míra zavinění škůdce je vždy závislá na jím protiprávně vyvolaných a pro vznik škody relevantních příčinách. Stěžovatel neshledal žádné okolnosti, které by snížily míru zavinění žalobce; vycházel však pouze z toho, že příčinná

souvislost mezi jednáním žalobce a vznikem škody byla předmětem kázeňského řízení, proti kterému žalobce nebrojil.

Žalobce byl v řízení o náhradě škody i v řízení před soudem na základě posudku Ing. Jana Pána soudního znalce v oboru stavebnictví, odvětví silniční a dopravní stavby naopak toho názoru, že příčinná souvislost mezi jeho jednáním a výslednou škodou byla přerušena, když chybně osazenými svodidly došlo k nadzvednutí vozidla a to mělo za následek jeho pozdější pád po svahu do Vltavy.

Nejvyšší správní soud se sice ztotožnil se stěžovatelem i s krajským soudem v tom, že znalci vzhledem k zaměření jeho odbornosti nepříslušelo hodnocení pravděpodobného průběhu dopravní nehody při správném osazení svodidel. Znalec však v posudku současně dospěl též k závěru o nesprávném prostorovém osazení svodidla a tento závěr odůvodnil fotodokumentací, nákresem a rozborem s tím, že posoudil skutečné osazení svodidla a správné osazení podle technického postupu TP 167. Nejvyšší správní soud tak ve shodě s krajským soudem nepochybuje o přesvědčivosti o odbornosti soudního znalce v oboru silničních a dopravních staveb v otázce správnosti osazení svodidel.

Vzhledem k tomu, že najetím služebního vozidla na svodidlo došlo k přetočení a převážení vozidla a následoval jeho pád na střechu, stěžovatel podle názoru Nejvyššího správního soudu v projednávané věci nedostatečně vyhodnotil právě otázku příčinné souvislosti mezi jednáním škůdce a vznikem škody. Otázkou zejména zůstává, zda byla přerušena příčinná souvislost mezi protiprávním jednáním škůdce (žalobce) a vzniklou škodou a jaká byla míra účasti žalobce na způsobené škodě. Takové úvahy Nejvyšší správní soud v žalovaném rozhodnutí postrádá, ačkoliv žalobce nižší míru svého zavinění v řízení namítl.

Ze všech uvedených důvodů se proto Nejvyšší správní soud ztotožnil se závěry krajského soudu a kasační stížnost podle §110 odst. 1 s. ř. s. zamítl jako nedůvodnou.

IV. Náklady řízení

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nevyšší správní soud v souladu s § 120 s. ř. s. ve spojení s § 60 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu náhrada nákladů podle § 60 odst. 1 s. ř. s. nepřísluší. Žalobce se ke kasační stížnosti nevyjádřil, náhradu nákladů v řízení o kasační stížnosti neuplatnil a ani ze soudního spisu nevyplývá, že by žalobci náklady vznikly;
Nejvyšší správní soud žalobci proto náhradu nákladů nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 23. října 2013

3 Ads 127/2012

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu